

Mamy przyjemność zaprezentować Państwu pierwsze w Polsce kompleksowe opracowanie na temat roli gazu ziemnego w polskiej transformacji energetycznej!

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych tą problematyką do lektury na naszej stronie internetowej dise.org.pl. Eksperti DISE analizują możliwe warianty ścieżek transformacji z wykorzystaniem gazu ziemnego jako paliwa pomostowego, wyznaczają perspektywę osiągnięcia neutralności klimatycznej oraz szacują koszt przyjęcia Europejskiego Zielonego Ładu w Polsce.

Transformacja energetyczna to wyzwanie, którego realizacja wciąż rodzi wiele znaków zapytania. Na postawione pytania nie mamy jednoznacznej odpowiedzi pomimo tego, iż jak mogłoby się wydawać, wartości leżące u podstaw ochrony klimatu są elementem globalnego konsensusu. Nasilające się zmiany klimatyczne stają się przedmiotem wzrastającej aktywności ekologów, a czynniki te stały się kołem zamachowym zdecydowanych działań ze strony Unii Europejskiej, która wdraża nową wizję rozwoju

gospodarczego Europy. Europejski Zielony Ład to wyzwanie dla wszystkich państw członkowskich, a w szczególności dla Polski. Nadrzędny cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. powoduje konieczność podjęcia radykalnych zmian, a przede wszystkim wyeliminowania wysokoemisyjnych paliw z mixu energetycznego.

„Dolnośląski Instytut Studiów Energetycznych podjął się próby opracowania scenariusza polskiej transformacji energetycznej uwzględniającej rolę gazu jako paliwa w procesie transformacji. Raport, do którego lektury serdecznie Państwa zapraszamy powstał w ramach grantu Europejskiej Fundacji Klimatycznej. Jest to próba pogodzenia dwóch racji, z jednej strony coraz silniejszych zielonych trendów wynikających z polityki klimatycznej, a z drugiej konieczności zapewnienia bezpieczeństwa dostaw oraz przeprowadzenia zmian w energetyce, w modelu społecznie akceptowalnym. Kompromis ten jest odzwierciedleniem głównej problematyki, poruszanej w opracowaniu, gdyż realizacja Europejskiego Zielonego Ładu to łączenie dwóch postulatów – kontynuacji wzrostu gospodarczego oraz zakończenia eksploatacji zasobów paliw kopalnych. Ta kompleksowa analiza roli gazu jako paliwa przejściowego w energetyce została opracowana przez ekspertów reprezentujących różne dziedziny nauki, tj. prawa, ekonomii oraz nauk społecznych w oparciu o aktualne trendy globalne, obowiązujące strategie gospodarcze w zakresie energii i klimatu oraz nasz stan wiedzy” – wskazał Remigiusz Nowakowski, prezes DISE.

Opracowanie zostało docenione przez Ministra Klimatu i Środowiska Michała Kurtykę, który uznał raport za ważny głos w dyskusji na temat transformacji energetycznej:

„(...) idealnie wpasowuje się w prowadzoną na wielu forach dyskusję na temat transformacji energetycznej i interesującą szczególnie uczestników rynku w Polsce rolę gazu ziemnego w tej transformacji. Niniejsza publikacja porusza bardzo ważny, nie tylko dla sektora gazowego, ale również dla całego sektora energetycznego i gospodarki, temat umiejscowienia gazu ziemnego zarówno w europejskich strategiach, jak i w krajowym miksie energetycznym.” – pisze w słowie wstępnym do raportu Minister Kurtyka.

Analizę oparliśmy na dwóch wariantach transformacji energetycznej, tj. scenariusza unijnego oraz zdywersyfikowanego. Pierwszy z nich oddaje założenia proponowane przez Europejski Zielony Ład, czyli pokazuje w jaki sposób przebiegałaby ścieżka polskiej transformacji energetycznej przy bezwzględnym podporządkowaniu się zielonej polityce unijnej (jest to perspektywa odejścia od węgla do 2035 r.). Drugi scenariusz jest naszą autorską wizją, która stanowi swoisty kompromis pomiędzy obowiązkiem realizacji ambicji unijnych, a możliwościami gospodarczymi naszego kraju (w tym przypadku odejście od węgla prognozowane jest na 2040 r.).

Obecnie, według danych Eurostatu udział OZE w Polsce wynosi ok. 12 %. Ten fakt w kontekście forsowanego przez Parlament Europejski poziomu ograniczenia emisji CO₂ o 60% do 2030 r., a przede wszystkim race to zero w perspektywie do 2050 r. wymusza na naszej gospodarce podjęcie zdecydowanych działań. Prezentowane przez nas scenariusze w zakresie przyszłości udziału poszczególnych źródeł energii nierozdzielnie wiążą się z celami klimatycznymi.

W prezentowanym raporcie przyjęliśmy tezę, że gaz ziemny będzie paliwem, które pozwoli na możliwie najszybsze odejście od spalania węgla na rzecz nisko i zeroemisyjnych źródeł energii. Twierdzenie to opieramy przede wszystkim na fakcie, że nie istnieje jedna wizja UE

odnośnie struktury udziału paliw, a wskazane są jedynie cele, które miks energetyczny powinien realizować. Dążenie do wspólnego, celu przez tak zróżnicowane gospodarczo państwa członkowskie wymaga zindywidualizowania etapów i sposobów, w oparciu o które osiągnięta zostanie neutralność klimatyczna do 2050 r. Technologie gazowe mają niewątpliwie duży potencjał wykorzystania w procesie integracji sektorów (sector coupling), której efektem będzie funkcjonowanie hybrydowego systemu elektroenergetycznego, opartego o źródła gazowe, OZE oraz instalacje magazynowania energii z wykorzystaniem wodoru. Funkcjonująca w Polsce sieć gazowa pozwala działać „tu i teraz”, a jej rozwinięcie pozwala w krótkiej perspektywie znacząco obniżyć poziom emisji, by docelowo przekształcić tę infrastrukturę do wdrożenia zeroemisyjnych paliw takich jak np. zielony wodór.

Na poniższym wykresie przedstawiamy prognozowaną dostępność paliwa gazowego horyzoncie 2050 r. Pokazuje to, że na etapie pośrednim transformacji energetycznej dostępna ilość gazu pozwoli na zastępowanie nim paliw kopalnych, a docelowo jego zastosowanie będzie malało ze względu na wdrażanie na coraz szerszą skalę odnawialnych źródeł energii.

RYS. 23 **SZACOWANA DOSTĘPNOŚĆ PALIWA GAZOWEGO DLA ELEKTROENERGETYKI W POLSCE [MLD M³]**

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS i EUROSTAT

Źródło: Rys. nr. 23, Dolnośląski Instytut Studiów Energetycznych, Gaz ziemny w procesie transformacji energetycznej w Polsce, 2020.

Ze względu na potrzebę dywersyfikacji miksu paliwowego w Polsce, eksperci DISE zaproponowali własne, autorskie podejście. Wnioski zawarte w raporcie nie są tożsame ze stanowiskiem Europejskiej Fundacji Klimatycznej, która sfinansowała ten projekt, uznając za niezbędne rozpoczęcie publicznej dyskusji w Polsce na temat roli gazu w transformacji energetycznej. Pomimo różnicy stanowisk w wielu kwestiach, wspólnie uznajemy za kluczowe wdrożenie programów operacyjnych, które pozwolą wykorzystać środki z Just Transition Fund, będącego głównym instrumentem finansowym transformacji energetycznej, na rozwój zielonych źródeł energii, ciepłownictwa oraz nowoczesnych, zrównoważonych systemów grzewczych. Porównane scenariusze oparte są na analizie: zapotrzebowania na energię elektryczną, celów redukcji CO₂, istniejących oraz przyszłych mocy wytwórczych w KSE, dostępności paliwa gazowego, prognoz cen paliw oraz

uprawnień do emisji CO₂ i mają za zadanie pokazać, że chociaż cel na poziomie UE jest jeden, to tempo jego osiągnięcia musi być dostosowane do możliwości konkretnego państwa członkowskiego. Pomimo przyjęcia nadrzędności strategii unijnej, dochodzimy do wniosku, iż to skala upowszechnienia nisko i zeroemisyjnych technologii, która będzie wpływała na opłacalność, ich zastosowania, przyczyni się finalnie do zazielenienia mixu energetycznego Polski w perspektywie 2050 r.

Opracowanie to opiera się na obecnym stanie wiedzy na temat regulacji krajowych i europejskich. Inspirując zastosowanie nowych technologii w energetyce mamy świadomość dużej zmienności otoczenia gospodarczego, a co się z tym wiąże znacznego przyspieszenia zmian zachodzących na rynkach energii w ostatnim czasie. Mamy ogromną nadzieję, że nasz raport dobrze wpisuje się w dyskusję na temat roli gazu w procesie transformacji energetycznej oraz przyczyni się do wyboru optymalnego dla Polski modelu jej przeprowadzenia.

Materiały prasowe: DISE Dolnośląski Instytut Studiów Energetycznych